

Turkish A: literature – Higher level – Paper 1
Turc A : littérature – Niveau supérieur – Épreuve 1
Turco A: literatura – Nivel superior – Prueba 1

Monday 9 November 2015 (afternoon)
Lundi 9 novembre 2015 (après-midi)
Lunes 9 de noviembre de 2015 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Verilen pasajlardan **biri** hakkında edebi eleştiri yazınız:

1.

ONLAR MI?

Onlar, özgürlükleri özenti, ihtiyaç ve olanaksızlıklar içinde içdiş olmuş; yaşamın, aklına ve bedenine düğümler attığı yenikler, yanlışlar, uçurumda ısıklık çalan külhan ve ezikleri toplumun... Gecenin dört kol baskını, uykunun terli burgaçlarıyla her gün biraz daha oyulan yataklarından sapsarı bir yorgunlukla süzülüp onca kalabalık içinde kimseyi görmeden ve kimseye

5 görünmeden, her vitrin, her durak, her köşe başında içlerindeki boşlukla yüzleşerek, alınlarında bir derin ırmak, kirpiklerinde bulutların yangınıyla bir yenilgi imgesi gibi dönerler evlerine. Yaşamak bir türlü eşiklerinden geçemedikleri hep aralık duran bir kapıdır onların.

Her şey kendilerinin dışında tanımlanmıştır. Her şeyin iyisini hep başkaları bilir, başkaları yapar. Ne kadar büyük olursa o kadar kolay inanırlar yalana. Duruşlarındaki ikircimden

10 anlamak güçtür, kendilerinden olmayanlara gösterdikleri saygı mı, korku mu, alay mı? Sahip oldukları her zaman değersiz ve az, sahip olmadıkları yıldızlar kadar uzak ve çoktur. Uzaklık onların hasretlerinin adıdır. Bulutlar yağmurunu hep onlardan uzağa döker. Gökkuşağının hiçbir rengi düşmez üstlerine. Elbiselerinin iliklerinden giren rüzgar bir solgunluğu düğmeler bedenlerine. Her mevsimden geriye ertelenmiş bir heves, bir soğuk sızı kalır. Yalnızlık onlara

15 baba mirası, onlardan çocuklarına biricik armağandır. Ve birbirlerine baka baka bir yanlış büyütüp dururlar.

Onlar durmadan sigara içerler, bulanık aynalarda ayışığı ile tarayarak saçlarını. Ayakkabılarının topuklarına basarak ezdikleri kim bilir nelerin hıncıdır? Omuzlarını bir boşluğa dayayıp gözleriyle ittikleri, zaten dünyanın ellerinden aldıklarıdır. Bir küfür gibi geçerler

20 ışıkların ve inceliklerin içinden. Yoksulluk hayatın haksızlıkları karşısında hem zayıflıkları, hem dayanma gücü veren bir erdemdir. İki kaşları arasında bir kısık deniz feneri yanar, yalnız kendilerinden olanların görebileceği. Sevmek dişlerinin arasında bir ısıklık, sinema koltuklarında bir alacakaranlık, bir bulanık fotoğraftır baka baka yıprattıkları. Aşkla ekmek arasındaki önceliği öğrenecek bir olanak bulamadan yaşlılığın ve ölümün eşğine düşerler.

Kapalı konuşmaların ustasıdır onlar. Dilleri sokakları kadar işlek, sesleri odaları kadar yüksektir. Kesik bir sudur parmakları. Yürüyüp gittikleri uzaklık bir ömür çırpındıkları kör bir geçmiştir. Güneşin batacağından emindirler, ama güneşin doğacağına güneş doğunca inanırlar. Dağlarda ölenlerin olması bir masal gerçeğidir olsa olsa. İnsanın bir başkası için çırpınması, taşların güneşin yerine geçmesi gibi bir şeydir. Bir istiridye bile onlardan daha dışa dönüktür.

30 Güvenmekten geriye, her zaman sapsarı bir incinme kalmıştır. Bıyıklarının ucundan sarkan kayıtsızlık biricik karşı koymalarıdır hayata. Tanrı ile felek arasında sıkışmış bir dindar, zorunlu bir günahkardırlar. Kendilerinden başka tutunacak kimseleri olmadığını onlardan başka herkes bilir. Ve onlar birbirlerini küçümseye küçümseye küçük adamları büyütürler binlerce yıldır.

Onlar bizim köşe bucak kaçtığımız vicdanlarımızdır. Onlar bir gün kendilerini sevmeye

35 başlayınca, ancak o zaman dünyamıza iyilikler, güzellikler gelecektir.

Şükrü Erbaş, *İnsanın acısını insan alır* (2004)

2.

ANNELERİN GENÇ KALDIĞI YER

Bütün ağlamaların dinmesi gerek bir şiiri yazmak için
Çünkü duyguların dinlendiği yerde başlar şiir
Sevginin üşüdüğü yerde yazı, çocukluğun bittiği
Ve hep genç kaldığı yerde annelerin.

5 Soluk pencereleriyle o eski evimizin
Şimdi asırlar öncesinden hiç dinmeyen
Aralık kalmış kapısında, biriken karların
Donmuş sıcaklığı, bu yürüyen usulca yüreğime.

10 Anne işte ben o çocuğum, yüreklerin tepesinden
Senin şarkında ürperen o ince bedenim
Dışarda karların büyük heykellerle dövüştüğü
Billur penceresinde çizilen, silik düşüncelerin.

15 Sana bakardım odanın hangi köşesinden
Bir resim takılmış gözlerime, belki gerçek
Sen en mutlu anların resmini çizerdin
Dudaklarında ürperen sessizliği o eski çinilerin.

20 Şimdi görünmez pencerelerini ovuyorum tozlu anılarımın
Dışardayım, kar yağıyor, anne üşüyorum
İçeri al beni, kollarınla sar, ısıt bedenimi
O eski odada, yüklerin tepesinden düşüyor düşüyorum.

Bütün ağlamaların dinmesi gerek bir şiir yazmak için
Çünkü duyguların dinlendiği yerde başlar şiir
Sevginin üşüdüğü yerde yazı, çocukluğun bittiği
Ve hep genç kaldığı yerde annelerin.

Tuğrul Tanyol, *Toplu Şiirler* (1997)